

תם השרב הגדול

חופשת הקיץ כבר מאחוריהם. לחלקכם החופשה לא היתה כלל חופשה, וכמו שכולם יודעים, ילדי הצפון נאלצו לבלות בעיקר במקלטים. רשות הטבע והגנים עשתה ככל שיכלה כדי להקל על ילדי הצפון: ארגנה ימי כיף, אירחה אותם באתריה, ובעיקר, הכניסה לחייהם מעט טבע

כתיבה / סלמאן אבו-רוכן

א

נחנו ברשות הטבע והגנים נערכנו לקלט אתכם כמו בכל שנה בשמורות הטבע ובגנים הלאומיים, באתרי המים, בשבילי החרש וגם בחניוני הלילה שלנו. מנהלי האתרים סיימו את ההכנות והמתינו לבואכם. באמצע חופשת הקיץ התחילו להישמע רעמי תותחים, התפוצצויות, רקטות וטילים - המלחמה בצפון החלה והתוכניות השתנו ללא היכר, אצלנו וגם אצלכם. ידענו מדוע אתם לא מגיעים, אבל אנחנו לא מוותרים בקלות...

החלטנו לפעול בכמה כוונות ולהביא מעט טבע לילדי הצפון שלא היו רשאים לעזוב את המקלטים במהלך הלחימה; להסיע ילדים מיישובי קו העמות בצפון לאתרי הטבע והמורשת במרכז ובדרום ליום של בילוי, הנאה וכיף. הקמנו כפר אוהלים לקליטת תושבי קו העימות רחוק ככל האפשר מהמלחמה והשתדלנו שהטבע יהיה חלק משגרת החיים שהופרה.

אירוח בטבע

למען קיום יום רענון והפוגה, העמידה רשות הטבע והגנים

וכרגיל, כשמדובר בבעלי חיים, ישנם גם מקרים לא צפויים כמו התוכי שדילג מעל כתפו של גיא המדריך; או צב יבשה, שתוך כדי סיפור על חייו, הטיל את מימיו על בגדי המדריך, ללא כל התראה ולקול צהלות שמחת הילדים

אוטובוסים להסעת ילדי הצפון לאתריה במרכז. הביקור המודרך בגן לאומי אפק ובמקורות הירקון ודאי יזכר זמן רב, כשמדריכי ועובדי מחוז מרכז העניקו אירוח חם לילדי הצפון, שכלל פעילות אתגרית וכיפית בפארק חבלים שהוקם במקום.

גן לאומי אשכול הוא אתר רחב ידיים בעל אטרקציות רבות, ביניהן מעיינות ובריכות שששן לרוב. בין העצים, קרוב לנביעות ולבריכות השששן, הקימו עובדי מחוז דרום של הרשות, בתוך יום (ובהתגייסות עובדים נוספים), כפר אוהלים ענק. לכפר הגיעו הורים וילדים וזכו בקבלת פנים ובאירוח כיד המלך של עובדי הגן והנהלתו. הגן הלאומי - על כל מתקניו

ותגבור של מתקנים נוספים כמו אופניים, מתקנים מתנפחים, סירות, פינות יצירה, חדר אוכל, מרפאה ועוד - נוהל והופעל על ידי עובדי מחוז דרום של רשות הטבע והגנים, ובתגבור של מורות-חיילות מחיל החינוך. כל זה הפך את השנה בכפר לחוויה ערכית שלא תישכח לאורך זמן.

הפעילות במקלטים

הבאת הטבע למקלטים היתה משימה לא קלה, אך מדריכי ומדריכות מרכזי החינוך של רשות הטבע והגנים הצליחו לעמוד בה בהצלחה.

צוותים נכנסו למקלטים בליווי בעלי חיים כמו צבי יבשה, תוכים, ארנבונים, בז קטוע רגל, תנשמת כרותת כנף ועוד - כולם בעלי חיים שאינם מיועדים להיות בטבע. המפגש עם דיירי המקלטים היה מעניין. השתתפו בו ילדים ומבוגרים. חולקו דפי הפעלה, הופעלו משחקי קבוצה. ההתלהבות היתה רבה, סקרנות והתעניינות ושאלות ענייניות וחכמות נשמעו מכל עבר. תנשמת ובז הם חיות בר מוגנות, ציין אחד הילדים. תנשמת היא דורס לילה, צדה מכרסמים ועוזרת לחקלאים, אמרה ילדה בכיתה ג'. בז מצוי

פעילויות מהנות
לילדי הצפון שנערכו
ברחבי הארץ
ובמקלטים על ידי
רשות הטבע והגנים

תסחבנו בחום וגם כשקר. על גבך תשא את ביתך כל ימיר וכמוך יעשו בניך ובנותיך". מאז ועד היום סוּחב הצב את ביתו על גבו, זו האמת ואין זה חלום.

שתהיה לכולנו שנה טובה

ילדים יקרים, חופשת הקיץ כבר תמה, אבל לפניכם עוד חופשים לרוב, ימי כיף מטעם בית הספר, ושבתות - כדי להמשיך לטייל וליהנות מהארץ. אנו כמובן נהיה כאן, נשמור על הטבע ונסייע לך להשתקם, ובמקביל נכין למענכם תוכניות למסלולים וטיולים שנתיים. עוד ניפגש ונטייל בשבילי ישראל. להתראות בטבע. ❁

כעס המלך ונפגע עד עמקי נשמתו על כך שלא מכבדים את הזמנתו, וציווה שהצב יתייצב בפניו ועל היעדרו ייתן את הסבריו.

התחנן הצב וביקש פטור: "איני חזק כמו שור, אין לי כנפיים כמו תור. אני צב יבשה, מאוהב בביתי והוא משמש להגנתי". אך לא הועילו כל התַחנּוּנִים ואחרי מסע ארוך ומפרך, כשהוא עייף, מותש ורצוצ (ולא עזר לו שום תירוץ), התייצב והשתחוה בפני המלך.

"מדוע נַעֲדָרְךָ מהמסיבה לכבודי, צב קטן", נזף המלך בצב הפחדן. "אוהב אני את ביתי, אדוני המלך, אוהב אותו עד מאוד. אדוני מלכי, אהבתי לביתי ידועה, היא אינה רז, אינה סוד". השתומם המלך מדברי הצב ומתרוצצו והודה שלא שמע סיפור כזה מימיו. סיכם המלך ואמר: "אם ביתך כה יקר - על גבך

הוא דורס, פעיל ביום. דומה לו הבז האדום, כך סיכם ילד העולה לכיתה ד'.

הביקור במקלט היה חווייתי וכרגיל, כשמדובר בבעלי חיים, ישנם גם מקרים לא צפויים כמו התוכי שדילג מעל כתפו של גיא המדריך; או צב יבשה, שתוך כדי סיפור על חייו, הטיל את מימיו על בגדי המדריך, ללא כל התרעה ולקול צהלות שמחת הילדים.

ואם כבר בצב מדובר, ודאי כולכם מכירים את סיפור התחרות המפורסם בין השועל לבין הצב. הפעם נספר לכם את האגדה על הצב, כפי שסופרה לילדי המקלט. יום אחד, לפני שנים רבות, מלך החיות הזמין את כל חיות הבר למסיבה בארמונו. כולם כפְּדוּ את הזמנתו והתייצבו, פרט לצב שלא נענה ולא בא.

סלמאן אבו-רוֹכֵן הוא מנהל אגף חינוך והדרכה ברשות הטבע והגנים

הידעת?

שריפות במהלך הלחימה בצפון
 במהלך החודשים יולי ואוגוסט, גרמו מטחי הקטיטושות באזור הצפון לשריפות רבות בגנים לאומיים, בשמורות טבע ובשטחים טבעיים. השריפות כילו שטחים גדולים של חורשים, יערות, שדות וערוצי ואדיות, בגולן, בגליל העליון ובגליל התחתון, בכמות כוללת של כ־30 אלף דונם. כמות זאת שווה בגודלה לכ־3,000 מגרשי כדורגל!!! דמינו לעצמכם את גודל הנזק שנגרם לצומח ולחי בשטח השרוף העצום הזה. רבים מבעלי החיים כגון שבלולים, חרקים, זוחלים, עופות ויונקים קיפחו את חייהם בשריפות הללו.

למרבה המזל, במהלך הכיבוש של אחת השריפות, שפרצה ביער בירייה הנמצא בגליל העליון, גילו האנשים שעסקו בכיבוש השריפה נקבת עופר (צבי צעיר) השוכבת לבדה ולכודה בין הלהבות. נראה שאמה נבהלה מהשריפה ונטשה אותה. נקבת העופר חולצה והועברה למקום מבטחים, שם יגדלו אותה עד שתתחזק ואפשר יהיה לשחרר אותה בחזרה אל הטבע.

צילום: שמוליק שפירא

תשבץ נמלים:

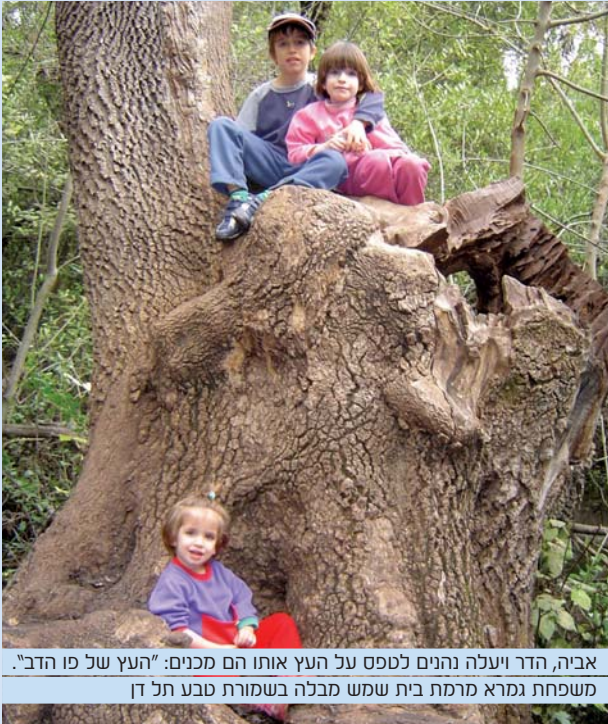
בימים אלה אפשר לצפות בנמלים האוספות מזון ומאחסנות אותו בקן כדי שישמש אותן בימי החורף. לאחר מילוי התשבץ יתגלה במשבצות המודגשות שמה של נמלה שחורה וקטנה הבונה קנים עמוקים בקרקע.

1. שמם של מחושי הנמלה הטועמים את המזון.
2. סוג של נמלים המנווטות דרכן בעזרת זווית השמש.
3. חרק טורף הבונה לנמלים מלכודת בחול בצורת משפך.
4. סוג של נמלים גדולות הנצפות לעיתים קרובות סוחבות זרעים בקיץ לאחסון בקניהן.
5. נוצרת סביב פתח הקן על ידי הערמת חול שנחפר מהקן.

									1.
									2.
									3.
									4.
									5.

התשובות מופיעות במהופך:

טוֹקָטָה 5, אֶלְמָה 4, אֶלְמָה 3, טוֹקָטָה 2, טוֹקָטָה 1

אביה, הדר ויעלה הניחם לטפס על העץ אותו הם מכנים: "העץ של פו הדוב". משפחת גמרא מרמת בית שמש מבלה בשמורת טבע תל דן

פינת הניצן:

שחרור בזים בנחל אלכסנדר על ידי רשות הטבע והגנים

המעוניינים להשתתף בפינה מוזמנים לשלוח אלינו את חוויותיהם מטיולים (בכתב, בציור או בצילום),
לכתובת: SBC - מערכת "בשביל הארץ", רח' שפע טל 8, תל אביב, 67013
 או בדואר אלקטרוני: liona@sbc.co.il ואנו נשתדל לפרסמם.

חידון טרייה: לשם מילוי החידון מומלץ לקרוא על שמורות הטבע והגנים הלאומיים בצפון הארץ באתר רשות הטבע והגנים: www.parks.org.il

1. שמורת טבע הנמצאת בעמק החולה ומשמרת נוף ביצה:
 - א. שמורת טבע עין אפק
 - ב. שמורת טבע החולה
2. שמורת טבע הנמצאת בים ובה חוף מסלעי כורכר ובעלי חיים וצמחים ימיים רבים:
 - א. שמורת טבע ים אכזיב
 - ב. שמורת טבע חוף השרון
3. גן לאומי הנמצא בגליל המערבי ובו מבצר צלבני עתיק:
 - א. גן לאומי עין חמד
 - ב. גן לאומי מבצר יחיעם
4. שמורת טבע הנמצאת בגולן ובה מקננים מדי שנה על המצוקים עשרות זוגות של נשרים:
 - א. שמורת טבע יהודיה
 - ב. שמורת טבע גמלא
5. גן לאומי השוכן בחופה הצפון מערבי של הכנרת ובו כפר דייגים קדום, בית כנסת וכנסיות:
 - א. גן לאומי כפר נחום
 - ב. גן לאומי ציפורי
6. שמורת הטבע הגדולה ביותר בצפון הארץ הנמצאת בגליל העליון ומשמרת חורש סבוך:
 - א. שמורת טבע הר מירון
 - ב. שמורת טבע אכזיב
7. גן לאומי השוכן סמוך לראש פינה ובו שרידי עיר עתיקה ומפעל מים מרשימים:
 - א. גן לאומי ראש הנקרה
 - ב. גן לאומי תל חצור
8. שמורת טבע בגולן ובה מתחת נחל איתן במסלע בזלת ויוצר בריכות שגדותיהן בצורות של מושבים:
 - א. שמורת טבע יהודיה
 - ב. שמורת טבע תל דן
9. שמורת טבע בגליל התחתון המזרחי ובה זורם נחל איתן וחיים צבאים רבים:
 - א. שמורת טבע נחל תבור
 - ב. שמורת טבע נחל התנינים
10. שמורת טבע בגליל העליון ובה נחל זורם, טחנות קמח ובוסתנים עתיקים:
 - א. שמורת טבע נחל עמוד
 - ב. שמורת טבע נחל השופט

התשובות מגיליון קודם: 1. ב 2. ב 3. ב 4. א 5. ב 6. ב 7. א 8. ב 9. א 10. ב
הזוכה בערכת פטיפס: מרים שרייבר, פתח תקוה

יש לשלוח את התשובות עד לתאריך **25.10.06**
 לכתובת: רשות הטבע והגנים, מגזין "בשביל הארץ" (מדור ניצנים),
 רח' עם ועולמו 3, גבעת שאול, ירושלים 95463